

УДК 327.8

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.53.21>

ТРАНСНАЦІОНАЛЬНІ КОЛАБОРАЦІЇ У СЕКТОРІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ: МОДЕЛЮВАННЯ СПІЛЬНОГО ПРОСТОРУ

Анастасія Сичова

*Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна,
філософський факультет, кафедра політології
майдан Свободи, 4, 61000, м. Харків, Україна*

У статті авторка аналізує вплив російської агресії проти України на стан світової продовольчої безпеки в аспектах цінової політики, практик державного протекціонізму та залежностей національних економік від імпорту продукції. Виявлені вразливості глобального управління продовольчою безпекою спричинили необхідність внесення змін в існуючі структури шляхом створення як нових критеріїв моніторингу продовольчої безпеки, так і альтернативних суб'єктів на рівні окремих регіонів та за принципом кластеризації. Авторка не лише наводить приклади окремих продовольчих безпекових ініціатив, але пропонує власну модель колабораційної платформи як сукупності чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. До внутрішніх елементів належать кластери із системою взаємозв'язків, локальний продовольчий сектор, поведінкові патерни учасників, система управління, механізми моніторингу та бюджетування. Зовнішнє середовище платформи складається з екосистем соціального капіталу, енергетичної сфери, економіки та системи охорони здоров'я. Платформа орієнтується на принципи зворотного зв'язку, перепрофілювання національної продовольчої політики, спільний процес ухвалення рішень, локалізацію, а також альтернативні шляхи фінансування. До останніх належать стратегія об'єднаних коштів як комбінування фінансових зобов'язань низки зацікавлених сторін і стратегія превентивного фінансування, спрямована на створення резервного фонду у випадку форс-мажорних обставин і розробку shock-related алгоритмів дій з метою забезпечення соціального захисту. У цілому, авторка вважає підхід мультигалузових платформ перспективним напрямком у світлі посилення стратегічної конкуренції та пошуку ресурсів для утримання національних позицій на міжнародній арені.

Ключові слова: продовольча безпека, колабораційна платформа, війна, продовольча політика, транснаціональне співробітництво

Повномасштабна військова агресія РФ проти України вплинула не лише на вектори внутрішньої та зовнішньої політики, але й світову продовольчу безпеку, спричинивши підвищення цін і посиливши нестабільність ключових ланцюгів постачання. У лютому 2022 р. продовольчий індекс цін досяг нового рекордного рівня, продемонструвавши зростання на 21% [4] порівняно з попереднім роком. У березні 2022 р. середній показник FFPI склав 170,1 бали [5], що на 17,1% перевищило показники лютого 2022 р. З початку російсько-української війни ціни на пшеницю та кукурудзу зросли на 35%, тоді як загальні ціни на продовольство підвищилися на 5% у світовому масштабі [8]. Аналогічні тенденції можна було спостерігати на ринках рослинної олії, цукру, м'яса та молочних продуктів.

Війна спричинила новий негативний шок для світової економіки, після пандемії COVID-19, спровокувавши глобальну продовольчу кризу, яка посилилася неефективністю глобальних продовольчих систем, залежністю від імпорту продовольства, спекулятивними

ринками зернових, тощо. У цілому, вплив військових дій на стан продовольчого сектору проявився у наступних секторах:

– Обмеження спроможностей низки країн транспортувати с/г продукцію як між регіонами, так і поза межами національних кордонів (блокування українських портів і «зернового коридору»).

– Зміна вартостей на ключові ресурси, такі як добрива. Наприклад, через російсько-українську війну, чимало фермерів США замінили дорогі культури, які потребують добрив на кшталт пшениці та кукурудзи, на менш вартісні, як-от соя [1]. Оскільки соєві боби використовуються переважно в якості корму для тварин і біопалива, така тенденція може посилити поточний дефіцит пропозиції та підвищити ціни на хліб, крупи та інші важливі продукти харчування.

– Застосування низкою національних урядів експортних обмежень. Під час продовольчої кризи 2007–2008 рр. подібний захід був застосований для забезпечення місцевого постачання продовольства та пом'якшення інфляції Індією (пшениця), Сербією (зерно та рослинна олія), Індонезією (пальмова олія) та ін. Проте замість того, щоб контролювати зростання цін, державний протекціонізм посилив нестабільність, спричинивши продовольчі бунти в Азії та Африці [2], Арабську весну, геополітичну реконфігурацію Близького Сходу та іммігрантську кризу в Європі. Ці події, своєю чергою, призвели до посилення націоналістичних і популістських настроїв, що мало політичні наслідки для європейської солідарності протягом наступного десятиліття.

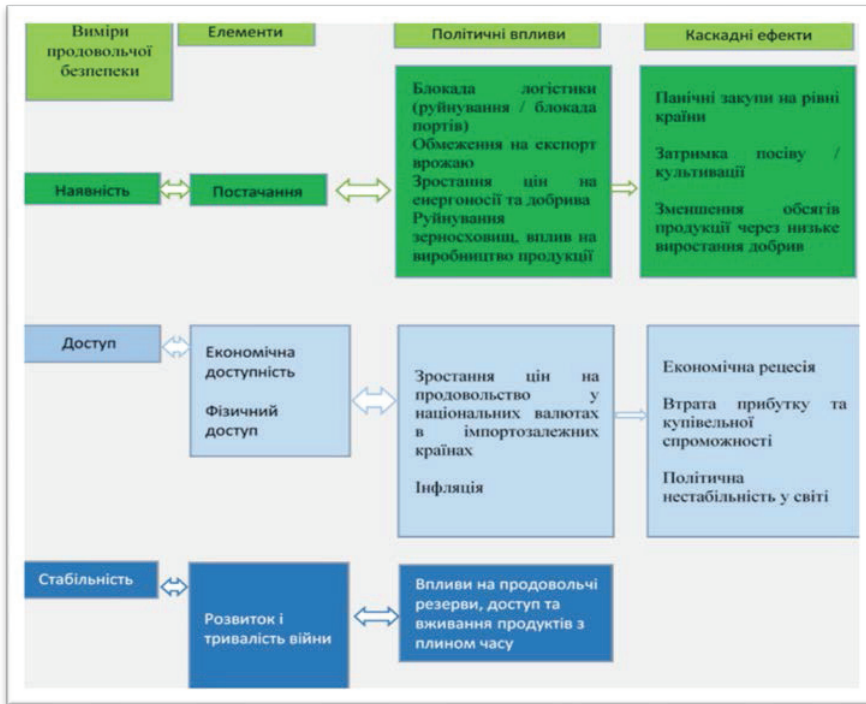
– Тиск на валютні резерви країн-імпортерів та, як наслідок, на їхні обмінні курси. Більшість держав, залежних від імпорту, вже мали серйозні борги, наприклад, до 2022 р. країни, що розвиваються, витрачали в середньому 16% прибутку від експорту на обслуговування боргу [2]. Станом на квітень 2022 р. по відношенню до долара єгипетський фунт подешевшав на 17%, марокканський дирхам на 4,5%, туніський динар на 3%, а ліванський фунт на 25% [2]. На кінець 2022 р. понад чверть країн мали державний борг понад 60% валового внутрішнього продукту (ВВП) [8]. За оцінками Світового банку, кожне підвищення цін на продовольство на один процентний пункт штовхає 10 млн людей у боргову яму [13].

– Зменшення купівельної спроможності споживачів і посилення навантаження на державні бюджети. Так, країни Близького Сходу та Північної Африки (MENA) імпортували понад 50% своїх потреб у зернових та значну частину пшениці, кукурудзи та ячменю саме з України та РФ [1]. Відсутність поставок актуалізувала питання продовольчої безпеки та бідності в країнах, де в раціоні харчування домінує субсидований державою хліб на кшталт Єгипту і Лівану.

– Гальмування трансформації національних продовольчих систем. Зокрема, члени ЄС змушені відкласти перехід до більш екологічного сільського господарств. У березні 2022 р. Європейська комісія виступила з заявою щодо призупинення публікації рекомендацій стосовно сталого сільського господарства та навколишнього середовища [6]. Крім того, підвищення вартості енергоносіїв змусило деякі уряди збільшити виробництво викопного палива, тим самим затримуючи перехід до відновлюваної енергетики, оскільки країни більше стурбовані зниженням цін на нафту та газ, ніж скороченням викидів. Зростання цін на метали збільшує витрати на відновлювану енергію, яка залежить від алюмінію та акумуляторного нікелю, що може поставити під загрозу реалізацію Цілей сталого розвитку 12 (Відповідальне сталє споживання та виробництво).

У цілому, впливи російсько-української війни на глобальну продовольчу безпеку акумульовані на Схемі*.

Вплив російсько-української війни на продовольчу безпеку

*Адаптовано автором на основі [6].

Відчутні наслідки війни актуалізували потребу світової спільноти переглянути стовпи управління продовольчою безпекою, яка наразі постає простором транснаціонального співробітництва через спроби концептуалізації інституцій міжнародного рівня (включно з офіційними міждержавними структурами і НУО), норм і політичних дій [10; 11]. Продовольча криза 2007-2008 рр. стимулювала необхідність внесення змін як в існуючі платформи, так і створення нових критеріїв моніторингу продовольчої безпеки на кшталт зміни клімату та фінансування.

Сучасне глобальне управління продовольчою безпекою презентує складну сукупність мережевих кластерів, з конкретними політичними, науковими, програмними і правовими аспектами. Кластери відрізняються між собою за ступенем формальності/неформальності, спеціалізацією/універсальністю, місією, фінансовими і людськими ресурсами, доступом до принципалів і зовнішніх агентів. До кластерів¹ сучасної системи продовольчої безпеки належать (див. Таблиця*):

¹ Кластери охоплюють ключову підмножину політичних і правових аспектів світової продовольчої безпеки, найбільш актуальну для вивчення міжнародних організацій та їх взаємодії. У деяких випадках одна міжнародна організація може бути активною в одній або кількох проблемних сферах.

Таблиця

Кластери продовольчої безпеки

Назва кластеру	Характеристика	Задіяні міжнародні структури
Харчування	Встановлення міжнародних стандартів у сфері харчування, політика громадського здоров'я, мобілізація ресурсів, надання міжнародної продовольчої допомоги	<ul style="list-style-type: none"> • Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO) • Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO) • Продовольча програма (WFP) • Конвенція продовольчої допомоги (FAC) • Постійний комітет ООН з питань харчування та продовольчої безпеки (SCNFS) • Цільова група ООН високого рівня з глобальної кризи продовольчої безпеки (HLTF) • Група вісімки (G8)
С/г виробництво	Виробництво та розповсюдження знань про харчові та с/г технології, включно з прикладними дослідженнями у селекції рослин	<ul style="list-style-type: none"> • FAO • Консультативна група з міжнародних сільськогосподарських досліджень (CGIAR) • Міжнародний дослідницький інститут продовольчої політики (IFPRI)
Торгівля с/г продукцією	Встановлення мита і тарифів до транскордонних потоків продовольства та с/г продукції, іноземні інвестиції, національні програми підтримки с/г сектора, технічні бар'єри у торгівлі, права інтелектуальної власності на насіння та генетичні матеріали рослин, а також вирішення міжнародних спорів	<ul style="list-style-type: none"> • Світова організація торгівлі (COT) • Міжнародна рада по зерну (IGC) • Організація економічного розвитку та співробітництва (OECD) • Конференція ООН з торгівлі та розвитку (UNCTAD) • Світовий банк
Безпека харчових продуктів	Встановлення транснаціональних стандартів безпеки харчових продуктів, запобігання спалахам міжнародних хвороб і шкідників, що передаються харчовими продуктами, загальна гігієна харчових продуктів і здоров'ю	<ul style="list-style-type: none"> • Всесвітня організація охорони здоров'я (WHO) • Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO) • Угода COT про санітарні та фітосанітарні заходи (SPS)
Право людини на харчування	Право людини на харчування на міжнародному та національному рівнях, включно з моніторингом дій держави	<ul style="list-style-type: none"> • Управління Верховного комісара з прав людини (УВКПЛ) • Соціальні та економічні права (ICCSER) • Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO)
Розвиток с/г	Заходи, спрямовані на покращення матеріального рівня життя сільського населення у країнах, що розвиваються	<ul style="list-style-type: none"> • Світовий банк • IFAD і регіональні банки розвитку, такі як Азіатський банк розвитку (ADB) і Африканський банк розвитку (AFDB) • Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO) • Конференція ООН по торгівлі та розвитку (UNCTAD)
С/г та зміна клімату	Удосконалення знань про зв'язки між с/г виробництвом і кліматом, питання біоенергії, перехід до стійких та низьковуглецевих форм с/г виробництва	<ul style="list-style-type: none"> – Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (РКЗК ООН) – Екологічна програма ООН (ЮНЕП) – Продовольча та сільськогосподарська організація (FAO) – Міжнародний дослідницький інститут продовольчої політики (IFPRI)

*Створено автором на основі [10; 12]

Проовжуючи кластеризацію питань продовольчої безпеки, нарівні з міжнародними платформами, варто також згадати про регіональні ініціативи на кшталт Фонду європейської допомоги найбільш знедоленим (FEAD), а також практику укладання окремих угод про економічне партнерство (EPA) між ЄС та окремими державами, зокрема Африки, Карибського басейну та Тихого океану (АКТ) як відповідь на неефективні торговельні преференції протягом останніх 30 років. Такі пертурбації були спричинені зміною поглядів ЄС щодо інтеграції країн АКТ у світову економіку через інструменти регіональної інтеграції на кшталт загальної с/г політики ECOWAS або єдиної валюти. У цілому, глобальна тенденція до зниження торгових бар'єрів спричинила ерозію цінності преференційної маржі. Якщо у 1980-х рр. перевага становила близько 10%, то у 2004 р. її показник був нижчим за 4% [6]. Крім того, преференції, пов'язані з виконанням певних умов типу санітарних вимог або технічної документації, поставали додатковою перешкодою для їх використання і, за оцінками, становили близько 3% від вартості відповідної продукції [6].

Окрім платформ європейських держав, можемо спостерігати аналогічні зусилля серед азіатських країн щодо створення резервів продовольства для зміцнення регіональної продовольчої безпеки шляхом інституціоналізації спільних заяв, декларацій та угод, зокрема Угода про резерв продовольчої безпеки (AFSR) і Угода АСЕАН про надзвичайні запаси рису (APTERR). Згідно зі статутом AFSR [9], учасник угоди отримував право скористатися резервом лише після оголошення надзвичайного стану в країні унаслідок екстремальної події, відсутності можливості впоратися за рахунок національного резерву або придбати продовольство комерційним шляхом. Незважаючи на проголошений принцип консенсусу при ухваленні рішень, Рада AFSR позбавлена повноважень накладати санкції на членів, які не надали рис у якості допомоги або не виконали інших взятих на себе зобов'язань.

Угода про створення рисового запасу для надзвичайних ситуацій (APTERR) була підписана 10 державами-членами АСЕАН, КНР, Японією та Республікою Корея і передбачала формування Ради з представників кожного учасника на основі консенсусу. Рада APTERR, за аналогією з AFSR, також не має чітких повноважень щодо застосування санкційної політики відносно країн, які не виділяють рисовий запас відповідно до своїх зобов'язань. Також сторони можуть в односторонньому порядку призупинити повністю або частково виконання угоди з міркувань національних інтересів, у тому числі національної безпеки або охорони здоров'я, а також відмовитися від угоди без зазначення причин за умови дотримання встановленої процедури.

Досвід азійських платформ AFSR та APTERR засвідчує доцільність реформування створених структур, наприклад, шляхом посилення фінансової складової. Наразі попит на рис між країнами АСЕАН становить 500 000 т на день, тоді як фізичних запасів APTERR достатньо лише для покриття 1,5 днів споживання [9, с. 4]. Сторонам також варто каталізувати координацію зусиль та реагування у разі надзвичайних ситуацій. Досвід Філіппін після супертайфуна Бофа показує, що своєчасність спільних відповідей викликає серйозні занепокоєння. До того ж, учасникам платформ слід переглянути вимогу щодо одностайного консенсусу рішень (територіальна суперечка між Індонезією та Малайзією вже негативно позначилася на переговорному процесі) і проробити механізми забезпечення виконання та дотримання рішень обраних централізованих органів, оскільки відсутність штрафних санкцій нівелює вплив і значення платформ як системи дієвих альтернатив.

Відповідно, політика самозабезпечення, до якої часто вдаються країни під час кризи, лише посилює проблему управління глобальною продовольчою системою, оскільки світові ринки є більш стабільними, ніж внутрішні, за рахунок масштабу та диверсифікації.

Вектор продовольчої безпеки має бути спрямований не на сегментацію ринків, а на створення спроможностей для більшої кількості країн через їхнє органічне залучення до мультинаціональних консенсусних арен.

На сьогоднішній день серед держав та окремих транснаціональних стейкхолдерів існує загальне визнання гострої потреби реформувати глобальне управління продовольчою безпекою, щоб подолати зростаючі показники голоду та підвищити ефективність існуючих заходів. Така потреба актуалізує питання інтегрованості спільних політичних просторів у структуру міжнародних відносин та їх здатність задовольнити глобальні виклики.

На авторський погляд, **внутрішня структура мультигалузевої колабораційної платформи** має складатися з наступних елементів:

- Сукупність перехресних спеціалізованих кластерів продовольчого сектору (пошук дотичних проблем, формування спільної візії проблеми і алгоритму подальших дій, ідентифікація драйверів потенційних змін продовольчої системи, тощо).

- Взаємозв'язки між системами виробництва харчових продуктів і ланцюгами постачання (гнучкість, адаптованість до кризи, рівень прогнозованості, тощо).

- Харчове середовище (політичний контекст, фізичні, економічні та соціально-культурні умови, які формують цінову доступність, безпеку та харчові переваги).

- Інтереси і поведінкові патерни учасників (інформаційний обмін про національні резерви по типу AMIS або Глобальної інформаційної панелі безпеки харчових продуктів для об'єднання ресурсів міжнародних установ; інформація щодо експортних обмежень для безперерйного функціонування ринків продовольства; підвищення рівня обізнаності щодо продовольчої політики інших держав, створення спільних стратегічних резервів зерна для зменшення вразливості країн, тощо).

- Система управління (формальні та неофіційні правила і норми, які впливають на процес ухвалення рішень).

- Механізми спільного моніторингу дій і політик залучених учасників (наприклад, створення єдиної інспекційної служби з метою підвищення якості харчових продуктів і формування прозорої та узгодженої системи трекінгу між різними учасниками на кшталт Оцінки системи контролю за харчовими продуктами FAO-ВООЗ; створення механізмів переспрямування зерна на інші нагальні потреби, тощо).

- Бюджет (розмір обов'язкових і добровільних внесків, інвестиції в харчові та с/г дослідження, принципи фінансування платформи, можливість отримання фінансових преференцій, тощо).

Зовнішнє середовище колабораційної платформи продовольчої безпеки включатиме екосистеми соціального капіталу, енергетики, економіки та охорони здоров'я, які власне забезпечуватимуть множинність входів до харчової площини. У якості механізму зворотного зв'язку можуть слугувати оцінки наслідків її функціонування для глобального продовольчого сектору та спроможність країни перепрофілювати національну продовольчу політику згідно з узгодженими настановами платформи. Перепрофілювання політики має розроблятися з урахуванням структурних характеристик країн-учасниць, у тому числі рівня ВВП, структури виробництва, забезпеченості природними ресурсами, торговельної позиції на міжнародному ринку, впливу на регіональну та світову продовольчу безпеку, тощо.

Перепрофілювання продовольчої політики національного рівня залежатиме від місцевого контексту кожної країни, її політичного режиму, національних інтересів, ідеології та стимулів до змін. Наприклад, рівень захисту сільського господарства безпосередньо пов'язаний з рівнем політичної та економічної конкуренції в країні. Також варто враховувати

пріоритети у сферах агропродовольчої системи, що суттєво ускладнює перепрофілювання. Наприклад, «у той час як в Азії та Тихоокеанському регіоні поживна якість їжі вважається пріоритетом, у Східній та Південній Африці доступність продовольства розглядається як серйозна проблема харчового сектору» [7, с. 43].

Перепрофілювання може стати альтернативою для досягнення прогресу у продовольчій галузі з позиції бюджетних обмежень, які діють в багатьох країнах. Міжнародна гуманітарна система надає глобальні суспільні послуги, але фінансується за рахунок добровільних асигнувань. Відповідно, спосіб мобілізації та розподілу офіційного донорського фінансування є непередбачуваним, що знижує його ефективність і результативність. Альтернативні механізми фінансування колабораційної платформи можуть передбачати наступні підходи:

- о **Стратегія об'єднаних коштів** фокусується на комбінуванні фінансових зобов'язань національних урядів, приватних донорів, агенцій ООН, мультисторонніх банків розвитку, тощо. До прикладу, Швейцарія об'єднує свої потоки фінансування гуманітарної допомоги, тоді як Швеція займається об'єднанням агенцій з гуманітарної діяльності. Об'єднані фонди дозволяють «переводити узгоджені спільні рішення у більш своєчасний і скоординований механізм дій» [7, с. 74].

- о **Стратегія превентивного фінансування** за рахунок, наприклад, 1% від національного бюджету, з поступовим збільшенням цієї частки протягом наступних 10 років.

Згідно з дослідженням Start Network, принаймні половину всіх гуманітарних криз можна передбачити, тоді як менше 1% гуманітарного фінансування виділяється на превентивні дії [7]. У період 2020–2021 рр. ОСНА вже сприяло розробці 11 пілотних проєктів з колективних попереджувальних дій (Бангладеш, Ефіопія, Малаві, Сомалі, Чад, Буркіна-Фасо, Мадагаскар, Непал, Нігер, Філіппіни та Південний Судан), щоб продемонструвати, як превентивна гуманітарна діяльність зменшує вплив форс-мажорних факторів на людей в зоні ризику. У даному контексті FAO пообіцяла виділити принаймні 20% свого екстреного фінансування на превентивну діяльність до 2025 р. [4], тоді як Світовий банк вже подвоїв суму забезпечення Механізму раннього реагування до 1 млрд дол. для поточного циклу фінансування своєї Міжнародної асоціації розвитку [13]. Такі заходи можуть стати фундаментом для розробки shock-related стратегій соціального захисту, які є набагато економічніші, ніж виділення окремої гуманітарної допомоги на кожну кризу.

Окрім того, варто пам'ятати, що підтримка продовольчої політики безпеки є результатом складного процесу ухвалення рішень, який залежить від формування коаліцій, спільних точок інтересів, забезпечення права голосу кожному з учасників, тощо. Наприклад, у період з 1995 по 2019 рр. країни-експортери здійснили 245 втручань у політику СОТ щодо заміників грудного молока [6, с. 14]. Такі дії можуть посилити інерційність політики та спричинити так зване «регуляторне охолодження», яке заважатиме національним урядам вживати заходів щодо перепрофілювання політики у харчовому секторі. Тому склад альтернативної колабораційної платформи має включати рівних або відносно рівних гравців за міжнародним впливом і станом розвитку національної економіки, готових захищати інтереси менш сильних регіональних суб'єктів.

Тож, при формулюванні принципів колабораційної платформи варто взяти до уваги підхід локалізації, який дозволяє розглядати потреби глобальної продовольчої безпеки цілісно і в межах певного географічного регіону або кластеру. Дослідження Share Trust 2022 р. щодо економічних наслідків передачі 25% офіційної допомоги розвитку (ОПР) засвідчує, що врахування локального контексту із залученням місцевих ключових осіб

зробило б програми на 32% економічнішими, ніж ті, що створювалися виключно зусиллями міжнародних посередників [7, с. 81].

Таким чином, рішення щодо посилення продовольчої безпеки мають бути спрямовані не лише на пом'якшення безпосередніх наслідків кризи, але й на побудову більш стійких суспільств та економік у довгостроковій перспективі на основі smart collaboration. Серед таких доцільними є короткотермінові втручання як необхідні засоби стабілізації ситуації, проте фокус уваги варто зосередити на довгострокових стратегіях, які знівелюють економічний і соціальний тиск, зменшать вразливість до цінових шоків, а також враховуватимуть кліматичні та екологічні наслідки рішень для навколишнього середовища (кліматично розумне сільське господарство, CSA).

Перезапуск транснаціонального співробітництва в умовах багатополярності на базі колабораційної платформи дозволить зменшити невизначеність ринку та уникнути контрпродуктивних політичних заходів, таких як експортні обмеження та роздування запасів, що підживлюють негативні настрої та дестабілізують продовольчу стійкість. Фактично, мова йде про зміну парадигми не лише в управлінні продовольчою безпекою, а й у структурі мислення транснаціональної взаємодії.

Список використаної літератури

1. Abay K., Breisinger C., Glauber J., Kurdi S., Laborde D., and Siddig K. (2022). The Russia-Ukraine crisis: Implications for Global and Regional Food Security and Potential Policy Responses, *MENA WORKING PAPER* 39, 23 p.
2. CGIAR (2023). The Russia-Ukraine War: Implications for Global and Regional Food Security and Potential Policy Responses. Retrieved from: <https://cgspace.cgiar.org/handle/10568/128731>
3. FAO (2022). Food Price Index. Food and Agricultural Organization of the United Nations. Retrieved from: <https://www.fao.org/worldfoodsituation/food-pricesindex/en/>
4. FAO (2023). Food Price Index. Retrieved from: <https://www.fao.org/worldfoodsituation/foodpricesindex/en/>
5. FAOSTAT (2023). Trade Data. Retrieved from: <https://www.fao.org/faostat/en/#data>
6. Hassen, T., & Bilali, H. (2022). Impacts of the Russia-Ukraine War on Global Food Security: Towards More Sustainable and Resilient Food Systems? 11: 17. <https://doi.org/10.3390/foods11152301>.
7. HLPE (2020). Food security and nutrition: building a global narrative towards 2030. A report by the High Level Panel of Experts on Food Security and Nutrition of the Committee on World Food Security, Rome, 112 p.
8. IFPRI (2023). Food Export Restrictions Have Eased as the Russia-Ukraine War Continues, But Concerns Remain for Key Commodities. Retrieved from: <https://www.ifpri.org/blog/food-export-restrictions-have-eased-russia-ukraine-war-continues-concerns-remain-key>
9. Kim, K. & Plaza, P. (2018). Building Food Security in Asia through International Agreements on Rice Reserves. Policy Workshop on Food Security and Disaster Risk Reduction in Asia by ASEAN, 1:9.
10. Margulis, M. (2012). Global Food Security Governance: The Committee for World Food Security, the Comprehensive Framework for Action and the G8/G20, in Rosemary Rayfuse & Nicole Wiesfelt (eds.), *The Challenge of Food Security* (Cheltenham: Edward Elgar Publishers): 231- 254.
11. Margulis, M. (2015). Forum-Shopping for Global Food Security Governance? Canada's Approach at the G8 and UN Committee for World Food Security, *Canadian Foreign Policy Journal*.

12. Margulis, M. (2017). The Global Governance of Food Security, in Joachim Koops & Rafael Biermann (eds.), *Handbook of Inter-Organizational Relations* (London: Palgrave MacMillan): 503-525.
13. World Bank (2023). Food Security Update. Retrieved from: <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/40ebbf38f5a6b68bfc11e5273e1405d4-0090012022/related/Food-Security-Update-LXXIX-February-23-2023.pdf>

TRANSNATIONAL COLLABORATION IN THE FOOD SECURITY SECTOR: MODELLING THE JOINT SPACE

Anastasiia Sychova

*V.N. Karazin Kharkiv National University,
Faculty of Philosophy, Department of Political Science
Maydan Svobody, 4, 61000, Kharkiv, Ukraine*

In the article, the author analyzes the impact of russian aggression against Ukraine on global food security in terms of price policy, practices of state protectionism, and the dependence of national economies on product imports. The identified vulnerabilities of global food security management caused the need to make changes within existing structures by creating both new food security monitoring criteria and alternative entities at the level of separate regions and based on the clustering principle. The author not only gives examples of food security initiatives but also offers her model of a collaborative platform as a combination of factors of the internal and external environment. Internal elements include clusters with a system of interconnections, the local food sector, behavioral patterns of participants, management system, monitoring, and budgeting mechanisms. The external environment of the platform consists of the social capital ecosystem, the energy sector, the economy, and the health care system. The platform focuses on the principles of feedback, repurposing of national food policy, joint decision-making process, localization, as well as alternative ways of financing. The latter includes the strategy of pooled funds as a combination of financial obligations of some interested parties and the strategy of preventive financing aimed at creating a reserve fund in case of force majeure and developing shock-related action algorithms to ensure social protection. In general, the author considers the approach of multi-industry platforms to be a promising vector in light of the strategic competition strengthening and the search for resources to maintain national positions in the international arena.

Key words: food security, collaborative platform, war, food policy, transnational cooperation.